

TÄISKASVANUTE TÄIENDUSKOOLITUSE ÕPPEKAVA

1. Üldandmed

Õppeasutus:	RÄPINA AIANDUSKOOL
Õppekava nimetus:	Tegevusjuhendaja, tugiisiku ja hooldustöötaja suhtlemis- ja meeskonnatöö oskused
Õppekavarühm:	Sotsiaaltöö ja nõustamine
Õppekeel:	Eesti keel

2. Koolituse sihtrühm ja õpiväljundid

Sihtrühm ja selle kirjeldus ning õppe alustamise nõuded	
Sihtrühm:	Erialase tasemehariduseta või aegunud oskustega tegevusjuhendajad, tugiisikud ja hooldustöötajad suhtlemis- ja meeskonnatöö oskuste omandamiseks või täiendamiseks. Inimesed, kes soovivad tööle asuda erinevas vanuses ja erinevate toimetulekuraskustega inimeste hooldajana, tugiisikuna või tegevusjuhendajana ning vajavad erialaseid suhtlemis- ja meeskonnatööoskuseid.
Grupi suurus:	20 osalejat
Koolituse alustamise tingimused:	puuduvad
Õpiväljundid ja õppekava koostamise alus	
Õpiväljundid:	Koolituse läbinu: – Näitab üles valmisolekut töötada sotsiaalvaldkonnas ning tegutseb vastutustundlikult ja professionaalselt. – Toetab kliendi sotsiaalsete ja suhtlemisoskuste arengut, soodustades tema iseseisvust, kaasatust ja osalemist ühiskonnas. – Loob koostöös kliendiga turvalise (füüsilise, emotsionaalse ja sotsiaalse) keskkonna ning juhendab klienti igapäevaelu toimingute kavandamisel ja elluviimisel, arvestades tema individuaalseid vajadusi, seisundit, erivajadusi, tausta ja harjumusi. – Rakendab töös erinevate abivajadusega sihtrühmadega töötamise põhimõtteid. – Kasutab suhtlemisel klienti, tema lähedaste, meeskonna ja tugivõrgustikuga tõhusaid suhtlemisvõtteid, toetades klienti toimetulekut ja arengut.

	– Järgib oma töös hooldustöötaja, tugispetsialisti ja tegevusjuhendaja kutse-eetika põhimõtteid ning professionaalse käitumise norme. – Hindab oma tööalast valmisolekut ja toimetulekut ning rakendab enesejuhtimise ja motivatsiooni hoidmise võtteid.
Õpiväljundite seos kutsestandardi või tasemeõppe õppekavaga:	Kutsestandard: Sotsiaaltöötaja, tase 6, A.2.9. Sotsiaaltöö laste ja peredega. Sotsiaaltöö erivajadustega inimestega; A2.10 Sotsiaaltöö erivajadustega inimestega. Sotsiaaltöö eakatega.
Õppekava koostamise alus:	Seos OSKA-ga. Valdkond: Sotsiaaltöö. https://uuringud.oska.kutsekoda.ee/uuringud/sotsiaaltoot#ptk-5-5
Põhjendus:	Sotsiaaltöö valdkonna OSKA uuringus on välja toodud mitmeid olulisi murekohti: personali suur voolavus; töötajate nappus; sotsiaalteenuste kasvav vajadus ning koos sellega kasvav vajadus töötajate järele. Seega on uute töötajate koolitamine hädavajalik. Samas nähakse vajadust valdkonnas rakendunud töötajatel psühholoogiaalaste teadmiste ja oskuste olemasolu järele (märgitud ka OSKA uuringus), mis on osa sotsiaaltöö erialastest vajalikest oskustest. Vesteldes töötavate tugisikutega, tegevusjuhendajatega, jt. sotsiaaltöö spetsialistidega, on selgunud, et sageli on töötajate voolavuse põhjuseks just psühholoogilise valmisoleku puudumine sotsiaalvaldkonnas töötamiseks, sh teadmatuse teenuse osutamise eetikast, ka nt. erivajaduse mõistest või siis konfliktide ennetamise lahendamise oskusest. Tihtilugu seostatakse erivajadust millegi ebameeldivaga, mistõttu see hirmutab ja puudub motivatsioon erivajadustega inimestega töötamiseks. Koolituse laiemaks eesmärgiks ongi osaleja motivatsiooni ja enesekindluse tõstmine ning soov töötada sotsiaalsfääris. Koolitus on ellu kutsutud vajaduspõhiselt, mille aluseks on nii OSKA uuringus väljatoodu kui ka koostöökohtumiste (tegutsevate ja alustavate tugispetsialistide, kohaliku omavalitsuse sotsiaalvaldkonna spetsialistide) ja täiendkoolituste käigus kaardistatud täiendava koolitusvajadusega abivajavast inimesest lähtuva tugiteenuse läbiviimise vajadus. Arvestades tegevusjuhendajate ja tugisikute töö spetsiifikat ja mahtu, peeti oluliseks ja otstarbekaks psühholoogiaalaste teadmiste ja oskuste kursus läbi viia eraldi nii täiskasvanutega kui lastega töötavatele tugisikutel ja tegevusjuhendajatele. Nii on õppekavas pearõhk suhtlemisoskuste arendamisel nii kliendiga kui meeskonna ja tugivõrgustikuga, samuti on olulisel kohal kutse-eetika alased teadmised-oskused igapäevatöös, enesejuhtimise oskuste arendamise ja töömotivatsiooni säilitamise vajadustes. Vastavalt sellele on valitud nii sihtgrupid kui ka õpiväljundid.

3. Koolituse maht

Koolituse kogumaht ainepunktides	3
Koolituse kogumaht akadeemilistes tundides:	104
Kontaktõppe maht akadeemilistes tundides:	86
sh teoreetilise õppe maht akadeemilistes tundides: (õpe loengu, seminari või muus koolis määratud vormis)	62
sh praktilise õppe maht akadeemilistes tundides: (õpitud teadmiste ja oskuste rakendamine õppekeskkonnas)	24
Koolitaja poolt tagasisidestatava iseseisva töö maht akadeemilistes tundides:	18

4. Koolituse sisu ja õppekeskkonna kirjeldus ning lõpetamise nõuded

Õppe sisu ja õppekeskkonna kirjeldus
Auditoorne teoreetiline ja praktiline õpe on omavahel tihedalt seotud. A: Teoreetiline õpe (kokku 62 h) 1. Eeldused ja vajadused tegevusjuhendajana, tugiisikuna ja hooldustöötajana töötamisel. - Omadused sotsiaalvaldkonnas töötamiseks: - Soov ja valmisolek; - inimlik hoolimine; - empaatia, sallivus; - kliendi eripärade ja erivajaduste märkamine ja mõistmine; - oskus enda emotsioone reguleerida; - oma emotsionaalse võimekuse hindamine sotsiaaltöö valdkonnas töötamiseks. - Mis on sotsiaaltöötaja eetikakoodeks? - Sotsiaaltöötaja kutse (tugiisik, tegevusjuhendaja, hooldustöötaja, sotsiaaltöötaja) taotlemine. Spetsialiseerumisvõimalused (nt. tugiisikute spetsialiseerumised: abivajadusega lapse, rahvusvahelise kaitse saaja, sõltuvushäirega isiku, toimetulekuraskustega isiku, toimetulekuraskustega pere, väärkoheldud isiku tugiisik; tegevusjuhendaja.) - Seadusandlus ja õigusaktid. 2. Suhtlemisoskus - Tugiisiku, tegevusjuhendaja ja hooldustöötaja töö psühholoogilised alused. - Suhtlemispsühholoogia ja nõustamispehmoitmed hooldustöötaja, tugiisiku ja tegevusjuhendaja töös. - Suutlikkuse hindamine suhtlusvõrgustikuga suheldes. - Probleemidega tegelemine ja lahendamine. - Konfliktsete olukordade märkamine ja lahenduse leidmine. - Suhtlemisviisi valimine. - Konfliktide ennetamine. - Suhtlemine erineva positsiooni, kultuuritausta ja maailmavaatega inimestega. - Tegevusvõime analüüs. 3. Meeskonna- ja koostööoskus.

- Meeskonna- ja gruppitöö põhimõtted.
 - Kliendi tähendusliku käitumise märkamine ja tema tunnetega toimetulek.
 - Kliendi tunnete väljendamise jälgimine erinevates käitumissituatsioonides.
 - Kliendi toetamine ja suunamine tema tunnete väljendamisel ja toimetulemisel suhtlemisel teistega.
 - Suhtlemistasandid.
 - Sobiv käitumine erinevates suhetes ja olukordades.
 - Kliendi toetamine sotsiaalse kaasatuse toetamisel ja panustamisel ühiskonda.
 - Toimetulekuraskustes isiku ja pere toetamine.
 - Koostöö kliendi perega.
 - Kliendi ja pere juhendamine
 - Toetamine igapäevaelu toimingutes
 - Abivajajaks laps/nooruk või täiskasvanu. Abivajaja erisused.
 - Lapse/nooruki emotsionaalse, vaimse ja füüsilise arengu toetamine peres, haridusasutuses.
 - Täiskasvanu emotsionaalse, vaimse ja füüsilise arengu toetamine peres.
 - Koostöö tugivõrgustikuga.
 - Meeskonnatöö korraldamine ja juhendamine.
 - Kolleegide toetamine.
4. Tähelepanu ja lisateadmisi vajavad teemad sotsiaaltöös.
- Väärkohtlemine (olemus, ilmingud ja ennetamine).
 - Sõltuvushäired.
 - Erivajadus ja puude liigid.
 - Teadmised kultuurilisest mitmekesisusest (s.h. rahvusvahelise kaitse saajad)
5. Juhtumianalüüs.

B: Praktiline õpe (kokku 24h)

1. Situatsiooniharjutused igapäevatööst lähtuvalt.
2. Praktiliste juhtumianalüüside arutelu ning analüüs.
3. Põlvamaal Maarja Küla/või ühe hooldekodu külastus.
4. Kohtumine ja kogemuslikke nõuanded töötavalt tugiisikult/tegevusjuhendajalt.

B: Iseseisev töö (18 tundi)

- Kutsekoda.ee
- Kutseeksami korraga tutvumine, dokumentide läbitöötamine
- Juhtumianalüüs
- Tööalane eneseanalüüs

Õppekeskkonna kirjeldus

Õpe toimub kaasaegses koolitusruumis ja külastusettevõttes.

Õppemeetodid: Väga suur rõhk on aktiivõppe erinevate vormide kasutamisel ja praktilistel ülesannetel, aruteludel, rühmatööl, individuaalsel töö, õppekäikudel, praktiliste juhtumite analüüsil, kohtumistel tugiisikutega.

Õppematerjalid ja –vahendid

Kasutatakse koolitaja poolt koostatud õppematerjale.

Sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna spetsialisti kutse andmine <http://eswa.ee>

Sotsiaalvaldkonna õigusaktid, seadusandlus, kutsestandardid.

Soovituslik kirjandus:

Paes, T. Nõustaja käsiraamat. SA Innove. 2014

Paes, T. Istuda või astuda. SA Innove. 2014

Kiviniemi, P., Tugiisiku õpik. Eesti Puuetega Inimeste Koda, 1995 <http://raulpage.org/tugiopik.html>

Hoolides ja hoolitsedes. Õpik-käsiraamat hooldustöötajale. Tartu. 2015.

Nõuded õppe lõpetamiseks, sh hindamismeetodid ja –kriteeriumid

Nõuded lõpetamiseks:

- Osalemine praktilises tegevuses
- Hindamise edukas läbimine

Hindamine:

Hindamine on mitmeeristav

Hindamismeetod:

Simulatsioon: Õppija kavandab ja viib läbi lapse igapäevaelu toetava tegevuse vastavalt etteantud isikule.

Hindamiskriteeriumid:

1. Koostab kirjaliku plaani (1–2 lk), milles:
 - On seatud eesmärgid lapse sotsiaalsete ja toimetulekuoskuste arendamiseks;
 - valib sobivad tegevused (individuaalne ja/või grupitegevus);
 - kirjeldab, kuidas loob turvalise keskkonna;
 - kavandab koostöö lapsevanema ja/või meeskonnaga.
2. Tegevuse läbiviimine:
 - viib tegevuse läbi simuleeritud olukorras;
 - juhendab last ja vajadusel lapsevanemat;
 - kasutab sobivaid suhtlemisvõtteid;
 - arvestab lapse individuaalsust ja vajadusi.
3. Refleksioon:
 - analüüsib oma tegevuse õnnestumist;
 - hindab oma suhtlemist ja enesejuhtimist;
 - toob välja parenduskohad;
 - kirjeldab, kuidas hoiab oma töömotivatsiooni ja emotsionaalset tasakaalu

Iseseisev töö: Töölane eneseanalüüs (kohandatud Lapsehoidja tase 4 ja 5 eneseanalüüsi lühiversiooni alusel)

Hinnatakse juhendist lähtuvate komponentide olemasolu eneseanalüüsi teostamisel ning õpiväljundites märgitud valmisolekut (tegevusi) tööks lapsehoidja/abiõpetajana.

Koolituse edukalt lõpetajale väljastatakse täienduskoolituse tunnistus. Kui nõuded lõpetamiseks jäävad täitmata või õpiväljundid saavutamata, väljastatakse osalejale soovi korral tõend õppes osalemise kohta.

5. Koolitaja andmed (sh kompetentsus)

Koolitaja andmed
Terje Paes, TLÜ, Sotsiaaltöö eriala, MA 2019 Täiskasvanute koolitaja, tase 7 (kutsetunnistus nr 225164), Karjäärispetsialist, tase 7 (kutsetunnistus nr 234467) Sotsiaalvaldkonnas erinevate sihtrühmadega töötamise, nõustamise ja koolitamise kogemus alates 1999 aastast. Tugisiikuna töötamise kogemus 2014 aastast, Tugiisiku baaskoolituse korraldamise ja läbiviimise kogemus 2015 aastast. Eesti Töötukassa ITR ja Kaitstud töö teenuse läbiviija Põlva maakonnas alates 2015 Tegevuse ülevaade: www.tercare.ee
Õppekava koostaja (töökoht, amet ja e-post)
Terje Paes, täiskasvanute koolitaja, tase 7, Tercare OÜ juhatuse liige, tercare@gmail.com Elina Oeselg, Rápina Aianduskooli koolitusjuht, elina.oeselg@aianduskool.ee